

GODIŠNJI IZVEŠTAJ

za 2022. godinu

Sedište ALHem-a: Ivice Devčića 20/I 11030 Beograd

Tel: +381 (0) 64 815 19 19

www.alhem.rs office@alhem.rs www.facebook.com/ALHem

Godišnji izveštaj 2022

Ko je ALHem?

Alternativa za bezbednije hemikalije – ALHem je organizacija civilnog društva sa sedištem u Beogradu, čiji je cilj promovisanje održivog razvoja, pre svega bezbednog upravljanja hemikalijama. Udruženje su 2013. godine osnovali stručnjaci sa višegodišnjim iskustvom u oblasti bezbednog upravljanja hemikalijama.

ALHem koristi naučno proverena saznanja o štetnosti određenih hemikalija, kao i o načinima za njihovu zamenu i bezbedno upravljanje.

ALHem sprovodi aktivnosti koje utiču:

- na privredu
- druge organizacije civilnog društva
- građane
- državne organe
- zdravstveni i akademski sektor

da bi se ustanovilo bezbedno upravljanje hemikalijama na tržištu.

Misija ALHema je značajno smanjenje rizika od opasnih hemikalija odnosno njihovog uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu. ALHem deluje kao katalizator otvorenog dijaloga između biznis sektora, državnih organa i organizacija civilnog društva.

Vizija ALHema je da postane vodeći zagovornik u Srbiji i regionu za bezbedno upravljanje hemikalijama koje se zasniva na aktuelnim naučnim saznanjima.

Vrednosti ALHema Nastojimo da društvo prihvati ključne principe – predostrožnosti, zamenu sa bezbednijim alternativama, zagađivač plaća i pravo javnosti da zna.

ŠTA RADIMO?

ALHem se zalaže za bezbedno upravljanje hemikalijama u Srbiji i deluje na svim nivoima društva u cilju smanjenja rizika od hemikalija po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Kako bi se zaštitili životi i zdravlje ljudi, ALHem deluje na sledećim poljima:

- Edukacija i informisanje predstavnika industrije, državne uprave, zdravstvenih i bezbednosnih stručnjaka, medija i opšte populacije o bezbednoj upotrebi hemikalija u našem svakodnevnom životu
- Distribucija informacija o tome koje to hemikalije treba zameniti i kako; kao i davanje informacija distributerima o tome kako prodavati hemikalije/proizvode bezbedne za upotrebu
- Promovisanje sprovođenja propisa koji su u skladu sa politikom EU, a koji imaju za cilj smanjenje rizika od hemikalija
- Podrška udruženjima za zaštitu potrošača i drugim organizacijama civilnog društva u cilju bezbednog upravljanja hemikalijama na tržištu
- Podrška potrošačima u njihovom svakodnevnom izboru hemikalija/proizvoda koje kupuju
- Provera sprovođenja propisa na tržištu i distribucija dobijenih rezultata

1. PROJEKTI U 2022. GODINI

1.1. Projekat "Omogućavanje prava potrošača na informaciju o prisustvu opasnih hemikalija u Srbiji i zemljama Zapadnog Balkana"

Po zvaničnom završetku ovog projekta 31.12.2021., ALHem je potpisao novi postprojektni ugovor sa nemačkom Agencijom za životnu sredinu (UBA) "Collaboration Agreement with Regard to the IT Tools developed in the LIFE AskREACH Project" koji se primenjuje od 1.1.2022. S tim u vezi, ALHem je nastavio da promoviše Scan4Chem aplikaciju u okviru svojih redovnih aktivnosti i nastavio da sprovodi obaveze regionalnog administratora za Srbiju, Crnu Goru i BiH.

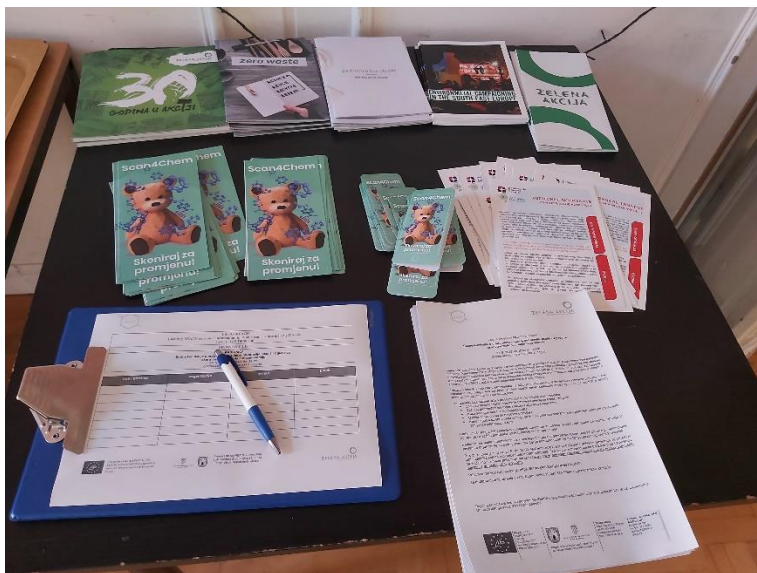
Scan4Chem-broj preuzimanja (downloads) u 2022. godini: Google play 303 (Srbija, BiH, Crna Gora); App Store 158 (Srbija, Crna Gora). Broj skeniranja putem aplikacije: 170

Na poziv jedne od najvećih i najstarijih organizacija civilnog društva iz Hrvatske, **Zelene akcije** (<https://www.zelena-akcija.hr/hr>), ALHem je održao radionicu pod nazivom "Štetne kemikalije u proizvodima - utjecaj na zdravlje, okoliš i izgled za skoru tranziciju u cirkularnu ekonomiju" 27.05.2022.

Program radionice

10:00 - 10:30	Uvodni dio <ul style="list-style-type: none"> • Predstavljanje sudionika • Uvodna riječ i predstavljanje projekta LIFE ASKREACH Eugen Vuković (Zelena akcija), voditelj projekta LIFE ASKREACH u Hrvatskoj
10:30 - 11:30	Uvod u problematiku štetnih kemikalija i zakonodavstvo EU koje se na njih odnosi <ul style="list-style-type: none"> • Kemijsko zagađenje kao zdravstveni i okolišni problem • Što su to posebno zabrinjavajuće tvari (PZT) • Osnovne crte zakonodavstva EU o kemikalijama • Imaju li potrošači pravo na informaciju o PZT-ima u proizvodima i kako ga ostvariti • PZT i kontaminacija reciklažnih tokova - značaj za uspostavu cirkularne ekonomije • O nastojanjima da se ograniči korištenje PZT-a u proizvodima u EU i kako ih možemo poduprijeti Jasminka Randelović (ALHem)
11:30 - 11:45	Pausa
11:45 - 13:00	Kemikalije koje izazivaju posebnu zabrinutost u proizvodima svakodnevne potrošnje <ul style="list-style-type: none"> • Koji su PZT-i najčešće prisutni u proizvodima svakodnevne potrošnje i koje su njihove posljedice po zdravlje i okoliš • U kojim proizvodima najčešće nalazimo PZT-e (prikaz proizvoda) • Kako i zašto PZT-i dopijevaju u proizvode • Posljednjih 15 minuta - sudionici će biti u prilici da pregledaju, opipaju i omiršu proizvode Jelena Mičić (ALHem)
13:00 - 13:15	Pausa
13:15 - 13:30	Mobilna aplikacija Scan4Chem kao pomoć građanima u ostvarivanju prava na informaciju o posebno zabrinjavajućim tvarima u proizvodima <ul style="list-style-type: none"> • Predstavljanje mobilne aplikacije i skeniranje proizvoda Eugen Vuković (Zelena akcija)
13:30	RUČAK

Projekt LIFE
ASKREACH (No.
LIFE18
GE/DE/0000738)
Financira Evropska unija
kroz program LIFE

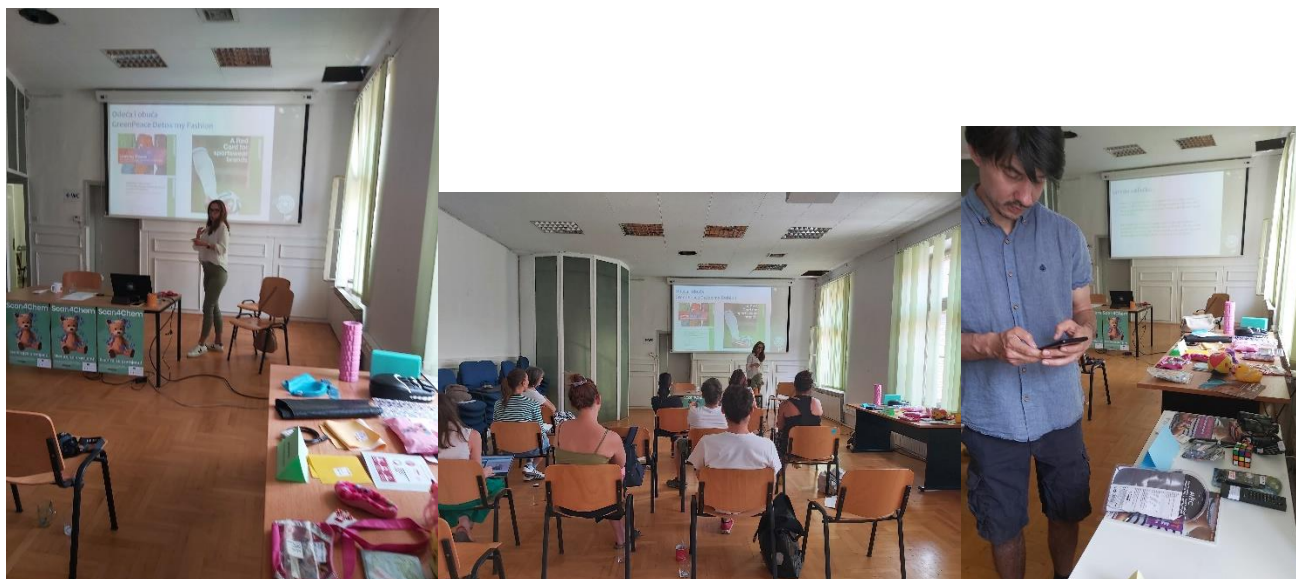

Ministarstvo zaštite
okoliša i energije
Projekt sufinansiraju Grad Zagreb i Ured
za službu Vlade Republike Hrvatske

Zelena akcija
Prilaz Matije Gupca 1, Zagreb
tel: 01 4812 096
zaj@zelena-akcija.hr
http://zelena-akcija.hr

Kontakti za projekat LIFE
ASKREACH
Eugen Vuković
tel: 099 314 9694
eugen@askreacheu-akcija.hr

ZELENA-AKCIJA.HR

Održana radionica i projekcija filma u sklopu projekta Life AskREACH

Na poziv našeg partnera za replikaciju *Scan4Chem* app u Bosni i Hercegovini, **Centra za životnu sredinu iz Banja Luke**, organizovali smo zajedno radionicu pod nazivom „**Opasne hemikalije u proizvodima široke potrošnje**“ koja je održana **02.12.2022. godine u Banja Luci**. Za ovu temu vladalo je veliko interesovanje građana, nadležnih organa za hemikalije, Republičke uprave za inspekcijske poslove, glavnog republičkog zdravstvenog inspektora i pet republičkih zdravstvenih inspektora i predstavnika Instituta za javno zdravstvo Republike Srpske. Ova aktivnost je održana u okviru projekta saradnje članica regionalne mreže SeeNet South East Europe Network on Natural Resources, Energy and Transport, koje je i ALHem član: <https://czzs.org/kako-se-zastiti-od-opasnih-hemikalija.../> U okviru gostovanja ALHem-a u Banja Luci, učestvovali smo i u podkastu “Srijedom u centar#27” Centra za životnu sredinu gde smo razgovarali na temu: Kako živeti zdravo u svijetu hemikalija”

Srijedom u Centar #27 - Kako živjeti zdravo u svijetu hemikalija

Centar za životn...
1,1 hilj. pratilaca

Пратите ▾

7

Дели

<https://www.youtube.com/watch?v=8R1dahm8KE0>

Na poziv RTS u okviru naučnog programa RTS Nauka, u emisiji RTS Lab na temu endokrinih disruptora, programska koordinatorka ALHem-a Jasminka Ranđelović je imala priliku da demonstrira gledaocima upotrebu aplikacije *Scan4Chem* skeniranjem odabranih proizvoda i slanjem zahteva. Ova emisija ima 1400 pregleda:

<https://www.youtube.com/watch?v=EiyvLwZrDEw> (od 19-26 minuta).

YouTube^{RS}

Претражите

RTS Lab: ENDOKRINI OMETAČI - 22.11.2022.

RTS Nauka - Zvanični k...
1,45 hilj. pratilaca

Запрати

23

Дели

1.2. Projekat: „ SAICM Beyond 2020: Building NGOs capacity on preventive chemicals policies in Europe and beyond: Network towards a global non-toxic environment and the achievement of the SDGs“

Cilj projekta je podrška ALHemu za zagovaračku aktivnost u cilju daljeg razvoja okvira za Strateški pristup međunarodnom upravljanju hemikalijama (SAICM) za period posle 2020. godine (SAICM-Beyond -2020-Framework) kojim se osigurava bezbedno upravljanje hemikalijama i otpadom. Vreme implementacije projekta: od 1.12. 2021. do 30.11.2023. godine

Tokom ovog projekta u 2022. godini ALHem je sprovodio aktivnosti u skladu sa Memorandumom o razumevanju između organizacije HejSupport iz Nemačke i ALHem-a, kao što su: zagovaračke inicijative na međunarodnom, regionalnom i nacionalnom nivou kako bi dopreli do donosilaca odluka i drugih relevantnih aktera koristeći sredstva za komunikaciju i zagovaranje organizacija građanskog društva: zajednička pisma, dokumenti sa stavovima, vebinari, onlajn i sastanci uživo; saradnja sa OCD -učesće na zajedničkim obukama i sastancima koji se održavaju u okviru projekta; učesće na SAICM-Beyond-2020-Framework četvrtom sastanku međusesijskog procesa (IP4), koji je održan u Bukureštu, od 29. avgusta do 2. septembra 2022.

Veliki broj nevladinih međunarodnih i EU organizacija, kao i značajan broj organizacija iz Srbije i nekoliko iz našeg regiona, su uputile zajednički hitan poziv vladama, industriji i drugim zainteresovanim stranama da rade na stvaranju budućnosti bez toksičnih hemikalija. ALHem je pokrenuo zagovarački proces u Srbiji i regionu, kojem se odazvalo 10 organizacija civilnog društva iz Srbije i dve organizacije iz regiona (Crne Gore i BiH). Poziv na akciju sa konkretnim predloženim ciljevima i merama se nalazi na ovom [LINKU](#).

Poziv na akciju za sutrašnjicu bez toksičnih hemikalija

Hitan poziv za usvajanje snažnog SAICM okvira za period posle 2020. godine (SAICM-Beyond -2020-Framework) kojim se osigurava bezbedno upravljanje hemikalijama i otpadom!

Sve veća proizvodnja i korišćenje štetnih hemikalija, zagađenje i otpad prerasta u treću planetarnu krizu¹, pored već postojećih kriza uzrokovanih klimatskim promenama i ugrožavanjem biodiverziteta. Neophodno je hitno delovanje usmereno na rešavanje celokupnog životnog ciklusa hemikalija, uključujući i fazu otpada, čime bi se istovremeno rešavale i pretnje po ljudsko zdravlje i životnu sredinu koje polaze od enormne upotrebe hemikalija, preko lošeg upravljanja hemikalijama i otpadom, do sve veće proizvodnje i eksploatacije sirovina. Mi, доле potpisane organizacije, upućujemo zajednički hitan poziv vladama, industriji i drugim zainteresovanim stranama da rade na stvaranju budućnosti bez toksičnih hemikalija. Pozivamo ih da aktivno smanje svoj hemijski otisak i da prevencije, smanjenje i dobro upravljanje hemikalijama i otpadom postanu prioritarno pitanje.

Količine hemikalija koje se trenutno koriste u industrijskim procesima, poljoprivredi i proizvodima za svakodnevnu upotrebu utiču na masovno izlaganje ljudi i ekosistema štetnim supstancama. Sveprisutna, prekomerna i često nekontrolisana upotreba hemikalija, njihovo nepravilno skladištenje i odlaganje, akcidentne situacije i generisanje velikih količina otpada uopšte, a posebno loše upravljanje otpadom, dovode do oslobađanja štetnih hemikalija u životnu sredinu, lance ishrane i žive organizme. One zagađuju vazduh, zemljište i vodu, imaju štetno dejstvo na divlje životinje i uzrokuju gubitak biodiverziteta. Izloženost opasnim hemikalijama dovodi do reproduktivnih i neuroloških poremećaja, utiče na više generacija, a između ostalog dovodi i do gubitka sredstava za život. Teret neizmerno pada na finansijski najugroženije, najranjivije i marginalizovane grupe, kao što su starosedećke zajednice, stanovnike juga planete, radnike u industriji i poljoprivredi, žene i decu. Sve ovo čini upravljanje hemikalijama i otpadom sveobuhvatnim pitanjem.

Strateški pristup međunarodnom upravljanju hemikalijama (SAICM) i Deklaracija iz Dubaja, usvojeni 2006. godine na Prvoj međunarodnoj konferenciji o upravljanju hemikalijama (ICM1), imali su za cilj postizanje dobrog upravljanja hemikalijama i otpadom tokom celokupnog životnog ciklusa do 2020. godine². Danas, u 2022. godini, postoji još hitnija potreba za delovanjem. SAICM je identifikovao važna pitanja i stvorio višesektorsku platformu

1. [Udruženje Vizija - Piroć](#)
2. [Centar za unapređenje životne sredine \(CUZS\) - B](#)
3. [Udruženje Protecta - Niš](#)
4. [Udruženje Banka hrane - Niš](#)
5. [Udruženje Sredina - Beograd](#)
6. [Udruženje Zaštita potrošača – Beograd](#)
7. [MIS – Beograd](#)
8. [Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije](#)
9. [APOS](#)
10. [Ambasadori održivog razvoja i životne sredine](#)

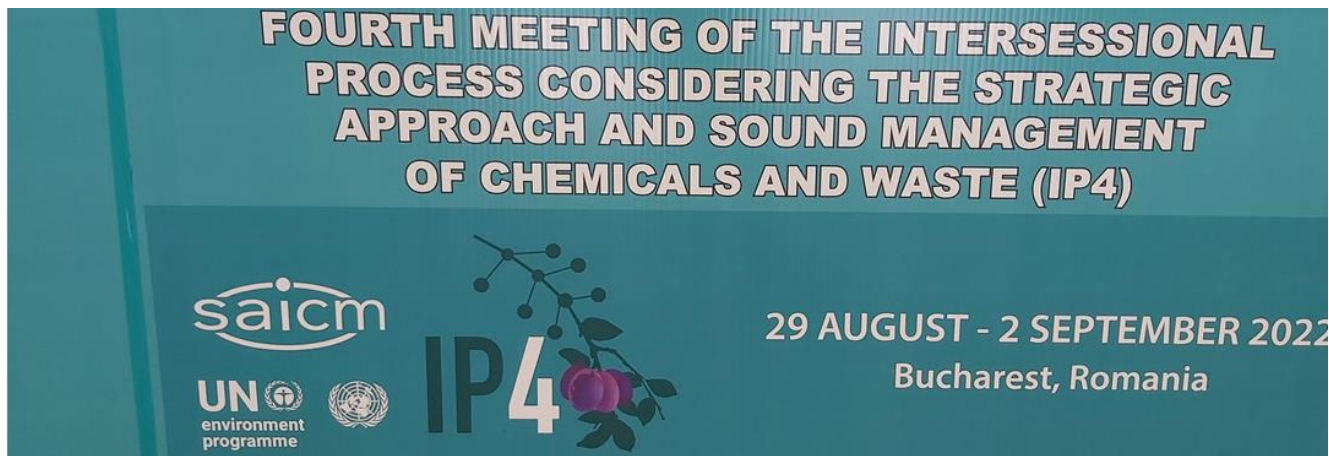
Sve veća proizvodnja i korišćenje štetnih hemikalija, zagađenje i otpad prerasta u treću planetarnu krizu, pored već postojećih kriza uzrokovanih klimatskim promenama i ugrožavanjem biodiverziteta. Neophodno je hitno delovanje usmereno na rešavanje celokupnog životnog ciklusa hemikalija, uključujući i fazu otpada, čime bi se

istovremeno rešavale i pretnje po ljudsko zdravlje i životnu sredinu koje polaze od enormne upotrebe hemikalija, preko lošeg upravljanja hemikalijama i otpadom, do sve veće proizvodnje i eksploatacije sirovina.

Strateški pristup međunarodnom upravljanju hemikalijama (SAICM) i Deklaracija iz Dubaija, usvojeni 2006. godine na Prvoj međunarodnoj konferenciji o upravljanju hemikalijama (ICCM1), imali su za cilj postizanje dobrog upravljanja hemikalijama i otpadom tokom celokupnog životnog ciklusa do 2020. godine. Danas postoji još hitnija potreba za delovanjem. SAICM je identifikovao važna pitanja i stvorio višesektorsku platformu i proces sa više zainteresovanih strana za delovanje, koji uključuje vlade, civilno društvo, kompanije, univerzitete i naučnu zajednicu. Međutim, opšti cilj nije postignut, a ostvareni napredak je nedovoljan i uglavnom je ograničen na prikupljanje informacija, dok je preduzeto samo nekoliko konkretnih mera za smanjenje rizika. Štetni uticaji na zdravlje ljudi i životnu sredinu od eksploatacije sirovina, proizvodnje, upotrebe i odlaganja hemikalija i dalje postoje.

Konzorcijum međunarodnih i evropskih nevladinih organizacija (HEJSupport, SSNC, EEB i ostalih organizacija među kojima je i ALHem) koji radi na pitanjima od značaja koja izazivaju zabrinutost u okviru SAICM Beyond 2020 procesa, učestvovala je na četvrtom sastanku međusesijskog procesa (IP4), koji je održan u Bukureštu, od 29. avgusta do 2. septembra 2022.

Izveštaj sa četvrtog sastanka međusesijskog procesa (IP4) za razmatranje daljeg razvoja okvira Strateškog pristupa međunarodnom upravljanju hemikalijama (SAICM) za period posle 2020. godine (SAICM-Beyond - 2020-Framework) iz perspektive nevladinog sektora može se videti na ALHem sajtu: <https://alhem.rs/izvestaj-sa-cetvrtog-sastanka-medjusesijskog-procesa-ip4-za-razmatranje-daljeg-razvoja-okvira-strateskog-pristupa-medjunarodnom-upravljanju-hemikalijama-saicm-za-period-posle-2020-godine-saicm-b/>

1.3. Projekat: Izrada studije o uticaju požara na deponijama na zagađenje vazduha i zdravlje ljudi u Srbiji

Na inicijativu **Programa Ujedinjenih nacija za zaštitu životnu sredinu (UNEP)**, radni dokument su pripremili „Inženjeri zaštite životne sredine“ u saradnji sa organizacijom **Alternativa za bezbednije hemikalije (ALHem)** i uz podršku stručnjaka iz Srbije i inostranstva kroz sagledavanje dostupnih podataka i analizu trenutnog stanja na osnovu koje su date preporuke za unapređenje. Sprovođenje datih preporuka, dovešće do unapređenja sistema upravljanja otpadom i monitoringa kvaliteta vazduha, dok će nastavak dosadašnje prakse bez unapređenja dovesti do povećanog broja požara i sve većeg uticaja tih požara na pogoršanje kvaliteta vazduha i zdravlje ljudi.

Ovaj radni dokument ima za cilj identifikaciju ključnih izazova u upravljanju komunalnim otpadom i kvalitetom vazduha sa kojima se suočava Srbija. Dobijeni rezultati predstavljaju osnovu za podizanje svesti ključnih donosilaca odluka o važnosti ovog pitanja i njegovom uticaju na kvalitet života u Srbiji.

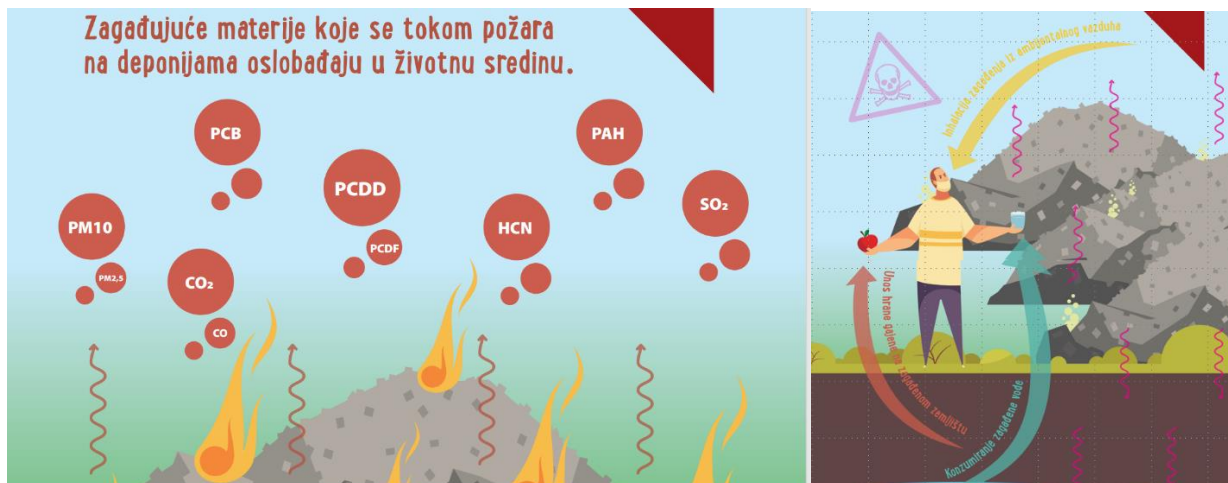
Radni dokument se sastoji, posle Uvodnog dela, od sledećih jedinica, odnosno poglavlja: (2) *Uticaj upravljanja otpadom na pojavu požara na deponijama* (3) *Praćenje kvaliteta vazduha u ovom kontekstu* i (4) *Uticaj zagađenja vazduha iz požara na deponijama na ljudsko zdravlje* i završava se (5) *Zaključcima i preporukama*. Zaključci i preporuke ukazuju na nedostatke u okviru upravljanja otpadom i njegovoj primeni i sadrže detaljnu listu preporuka za suočavanje sa identifikovanim izazovima kako bi se što više smanjio štetan uticaj trenutnih praksi odlaganja otpada i pružile pravovremene informacije potencijalno ranjivim populacijama u slučaju izbijanja požara.

Radni dokument je pisan da bude razumljiv veoma širokoj publici, uključujući stručnjake kao i širu zajednicu donosilaca odluka i kreatora javnih politika.

Ova publikacija je rezultat tehničke procene koju je naručio UNEP Evropski ured 2021. godine u okviru projekta 515.3 "Životna sredina, zdravlje i zagađenje", koji je finansiran kao deo doprinosa Vlade Ujedinjenog Kraljevstva podprogramu za hemikalije, otpade i kvalitet vazduha. Procena je završena u februaru 2022. godine, a izbor podataka je ažuriran nakon procesa pregleda u oktobru 2022. godine.

Sadržaj ove publikacije pripremili su sledeći autori koji su doprineli svojim ekspertizama iz različitih tehničkih i političkih perspektiva: Jasminka Ranđelović, Valentina Mart, Igor Jezdimirović, Goran Vujić, Roland Weber, Dejan Ubavin, Branislava Matić Savićević, Svetlana Bošković, Dejan Lekić, Marijana Ćurčić, Maja Petrović.

Kvalitetu ovog dokumenta doprineli su i recenzenti svojom posvećenošću, komentarima i predlozima: prof. dr Aleksandar Jovović, Univerzitet u Beogradu, Mašinski fakultet, Srbija; Dr Inž. Jan Stefan Bihalovic, Glavna škola za vatrogasnu službu - Institut za inženjering bezbednosti, Varšava, Poljska; Dr Joanna Casey, Fakultet Fort Luis, Durango, Kolorado, SAD; Simon Griffiths, kandidat za doktorat, Fakultet za inženjering i životnu sredinu, Univerzitet Northumbria, Njukasl, Ujedinjeno Kraljevstvo.

2. Zagovaračke i ostale aktivnosti

Gore predstavljen projekat **1.2. SAICM Beyond 2020: Building NGOs capacity on preventive chemicals policies in Europe and beyond: Network towards a global non-toxic environment and the achievement of the SDGs** je imao prevashodno zagovaračku aktivnost kako na globalnom, tako i nacionalnom nivou.

ALHem je pozvan od strane Ministarstva za zaštitu životne sredine (nadležni organ za upravljanje hemikalijama u Srbiji) da učestvuje na panel diskusiji „**Razmišljanja o upravljanju hemikalijama u Srbiji danas i u budućnosti – mogućnosti i izazovi**“ u petak, **16. septembra 2022.** Ova panel diskusija je deo Agende **završne konferencije za projekat „Upravljanje rizicima od hemikalija u Srbiji“** koji finansira KeMI (Pogled unazad – košenje napred 13 godina izgradnje kapaciteta za upravljanje hemikalijama u Srbiji). Predstavnica ALHem-a Valentina Mart je učestvovala na ovoj panel diskusiji i to je bila dobra prilika da razgovaramo o budućim aktivnostima u ovoj oblasti, uključujući regionalne i međunarodne aktivnosti zajedno sa predstavnicima nadležnog organa za upravljanje hemikalijama, međunarodnih organizacija (Ambasada Švedske, KeMI, ECHA, UNDP, UNEP) i predstavnicima industrije.

Kao članica mreže Koalicija 27, tokom 2022. godine ALHem je, između ostalog, učestvovao u pisanju, objavi i promociji Izveštaja iz senke K27 koji pruža pregled dostignuća Republike Srbije u oblastima Poglavlja 27, zaštite životne sredine i klimatskih promena i daje preporuke kako unaprediti postojeće procese. Izveštaj se stavlja na uvid javnosti i šalje relevantnim nacionalnim i evropskim institucijama, a ALHem potpisuje poglavlje Izveštaja „Upravljanje hemikalijama“. *Da li se više udaljavamo, nego približavamo EU? Idemo li korak napred, nazad dva kada se radi o Poglavlju 27 – oblasti zaštite životne sredine i klimatskih promena?* O napretku naše zemlje u Poglavlju 27 bilo je reči na događaju predstavljanja *Izveštaja iz senke za Poglavlje 27: Korak napred, nazad dva* u organizaciji [Koalicije 27](#) koji je održan 6.10.2022. Izveštaj iz senke ovog simboličnog naziva obuhvata period od januara 2021. do marta 2022. godine i **sadrži detaljne preporuke za svaku oblast Poglavlja 27.** Izveštaj možete

preuzeti [OVDE](#).

Iako se interesovanje građana i građanki za teme životne sredine iz godine u godinu povećava, većina i dalje ne zna kako da učestvuje u donošenju odluka koje utiču na životnu sredinu. Sa druge strane, nedostatak znanja i političke volje da se stanje životne sredine unapredi dovode do nazadovanja, zastoja ili neznatnih napredaka u ovoj oblasti. Iako je pravo na zdravu životnu sredinu i obaveštavanje o njenom stanju zagantovano pravo – odgovornosti nema. Ovo za posledicu ima prekomerno zagađen vazduh, ugrožavanje vodnih resursa, širenje divljih deponija, bespravne seče šuma, ali i mnoge druge probleme.

ALHem je aktivno učestvovao u predstavljanju i promociji Izveštaja kroz objave na web stranici: [Korak napred, nazad dva - Napreduje li Srbija u Poglavlju 27? - ALHem](#) i Facebook stranici organizacije.

Učešće u Globalnoj inicijativi za smanjenje graničnih koncentracija za određene POPS u otpadu na osnovu koji se otpad kategoriše kao POPS otpad

U susret Konferenciji strana potpisnica Bazelske, Roterdamske i Stokholmske konvencije koja je održana od 6. do 17. juna 2022. u Ženevi pokrenuta je **inicijativa od strane međunarodne organizacije IPEN i češke organizacije Arnika zajedno sa 11 afričkih zemalja u cilju smanjenja graničnih koncentracija određenih POPS kojima se otpad kategoriše kao opasan (POPs otpad)**. To bi doprinelo sprečavanju izvoza otpada iz razvijenih zemalja u azijske i afričke zemlje sa slabijim zakonodavstvom ili kontrolom upravljanja otpadom i tako onemogućila toksična reciklaža. **ALHem se priključio ovoj zagovaračkoj inicijativi u okviru mreže IPEN i vodećim EU nevladinim organizacijama** sa ciljem da Evropska unija preuzme inicijativu na globalnom nivou i da zagovara snižavanje graničnih koncentracija za opasan otpad od 1000 ppm za PBDEs na bezbedan nivo od 50 ppm. Samo ovako nizak sadržaj PBDEs može da pomogne da se osigura odvajanje opasnog otpada iz reciklažnog toka. Ove predložene

koncentracije PBDEs doprineće sprečavanju izvoza otpada iz razvijenih zemalja u azijske i afričke zemlje sa slabijim zakonodavstvom ili kontrolom odlaganja opada i onemogućavanju toksične reciklaže.

UKINIMO TOKSIČNU RECIKLAŽU

**Smanjiti graničnu koncentraciju
za PBDE u otpadu na 50 ppm
kojom se otpad kategoriše kao
opasan!**

IPEN IPEN.ORG ARNIKA.ORG #StrictPOPLimits

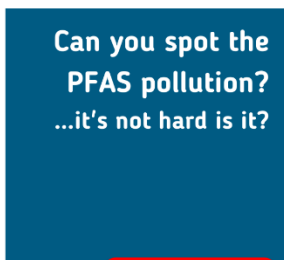
Promocija rezultata laboratorijskog testiranja bromovanih usporivača gorenja u potrošačkim proizvodima od reciklirane plastike

Međunarodna organizacija IPEN i češka organizacija Arnika objavili su rezultate istraživanja koji pokazuju da potrošački proizvodi, kao što su kancelarijski i kuhinjski pribor, igračke i pribor za kosu, napravljeni od reciklirane plastike iz elektronskog otpada, mogu biti kontaminirani toksičnim hemikalijama, tzv. bromovanim usporivačima gorenja. Testirani uzorci su najvećim delom nabavljeni na tržištu 11 afričkih i arapskih zemalja, ali i na češkom i srpskom tržištu. **ALHem je izabrao 25 proizvoda koji su kupljeni u Srbiji i poslao na testiranje u Češku.** Ovo istraživanje je pokazalo da jedna trećina ispitivanih proizvoda u Srbiji za koje se pretpostavlja da su napravljeni od reciklirane plastike sadrži veoma toksične supstance koje se nalaze na listi Stokholmske konvencije o dugotrajnim organskim zagađujućim supstancama (POPs) za globalnu eliminaciju (PBDEs i HBCD), ali u koncentracijama koje ne prelaze zakonski propisane koncentracije. Ovo ispitivanje, kao i prethodno koje je realizovano 2018. godine pod nazivom [Toksična pukotina](#) je potvrdilo se toksični usporivači gorenja koji ulaze u sastav elektronskog otpada reciklažom dalje prenose u nove proizvode.

ALHem, kao članica međunarodne IPEN i evropske EEB i HEAL mreže, aktivno učestvuje u **zagovaračkom procesu za zabranu per-i polifluoro alkil supstance (PFAS) u potrošačkim proizvodima u EU do 2025. godine, odnosno zabranu proizvodnje i sve načine korišćenja koji nisu nužno neophodni**. Među prvim smo potpisnicima **Manifesta za zabranu PFAS u potrošačkim proizvodima** koja je pokrenuta oktobru 2022 [#BanPFAS](#)

Manifesto for an urgent ban of 'forever chemicals' PFAS

3. Organizaciona pitanja

U junu 2022. godine održana je redovna godišnja sednica Skupštine udruženja, na kojoj je predstavljen i usvojen Izveštaj o sprovedenim aktivnostima u prethodnom periodu, razmatrana organizaciono-statutarna pitanja, kao i dogovoren dalji plan rada udruženja. I pored poboljšanja epidemiološke situacije izazvane pandemijom COVID 19 virusa, rad udruženja i implementacija projektnih aktivnosti su se u velikoj meri organizovali u formi „online“ događaja.

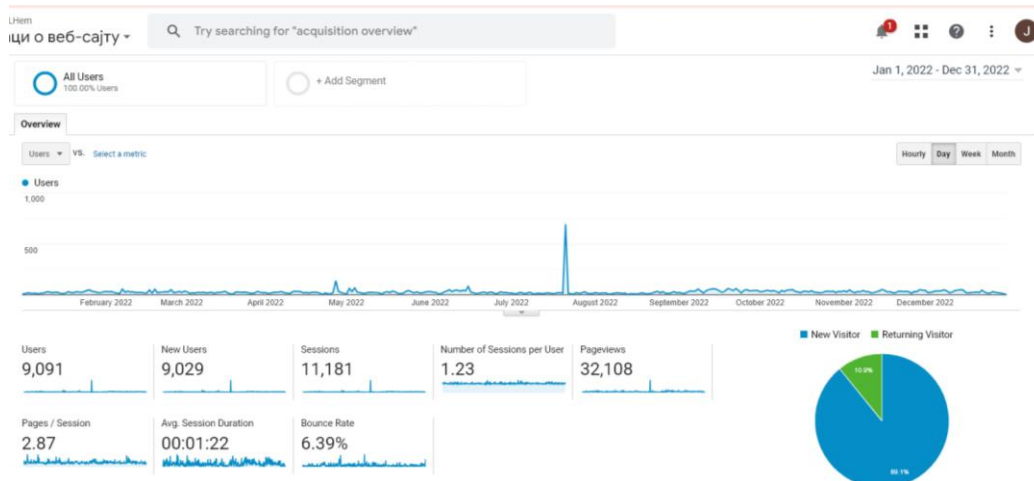
4. Komunikacija i vidljivost ALHem-a

ALHem redovno ažurira svoju internet stranicu www.alhem.rs i facebook stranicu www.facebook.com/ALHem, i postavlja sadržaj na ALHem Youtube kanal.

WEB STRANICA ALHEM.RS

Na web stranici, tokom 2022. godine je bilo 9091 korisnika i 11181 sesija.

Objavljeno je 8 članaka.

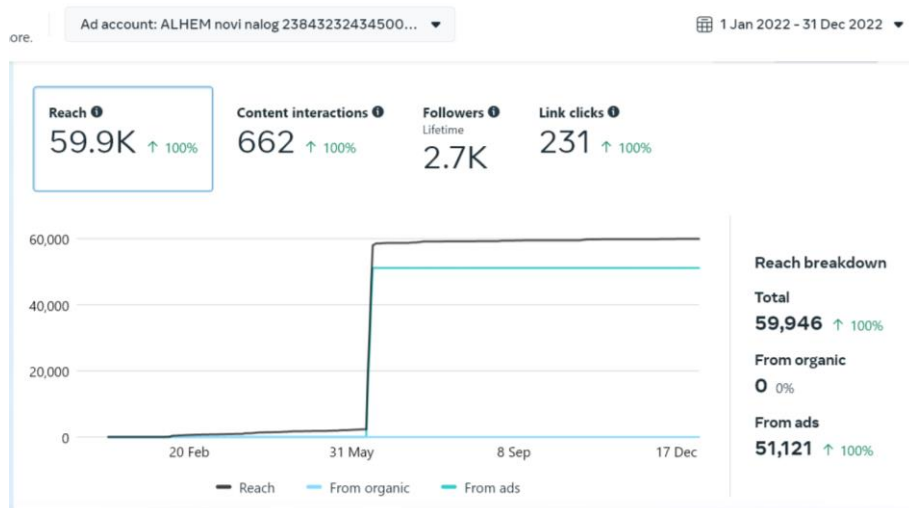

FACEBOOK STRANICA

Reach 59 946

Link clicks: 231

New Followers in 2022: 155

5. ALHem PUBLIKACIJE u 2022. godini

	<p>Izveštaj iz senke K27: Korak napred, nazad dva https://alhem.rs/wp-content/uploads/2013/12/K27-izvestaj-2022-SR-web.pdf</p>
---	--

6. Članstvo ALHema

Članstvo ALHema u mrežama

ALHem je član sledećih mreža:

- **HEAL-a (Health and Environment Alliance)**, najveće evropske organizacije civilnog društva koja se bavi pitanjima zaštite zdravlja ljudi i očuvanja životne sredine. Aktivno podržavamo i dajemo doprinos svim HEAL kampanjama, a kao punopravni član, prisustvujemo godišnjim konferencijama HEAL
- **IPEN** Međunarodne mreže za eliminaciju dugotrajnih organskih zagađujućih supstanci (POPs), koja deluje u cilju ostvarivanja “budućnosti bez toksičnih hemikalija”
- **Evropskog biroa za životnu sredinu (EEB)**, najveće evropske asocijacije nevladinih organizacije iz oblasti zaštite životne sredine, a istovremeno i član radne grupe u okviru EEB za hemikalije. U trogodišnjem mandatu (2017-2020) ALHem je bio i član Borda EEB. Kao punopravni član EEB, ALHem redovno prisustvuje godišnjim konferencijama, koja je u maju 2022. godine održana u online formatu
- Od 2015 godine, članovi smo i **EDC Free Europe**, koalicije koja okuplja preko 70 organizacija širom Evrope koje se bave očuvanjem zdravlja ljudi i životne sredine i zaštitom potrošača i dele zabrinutost zbog uticaja koji endokrini disruptori (EDC) imaju po zdravlje ljudi i životnu sredinu
- Od 2021. ALHem je punopravna članica **SEENET mreže** (South East Europe Network on Natural Resources, Energy and Transport (SEENET) koja okuplja neprofitne organizacije koje rade na polju energije, transporta i prirodnih resursa iz ugla zaštite životne sredine i održivosti. Trenutno okuplja 40 organizacija iz 8 zemalja jugoistočne Evrope. Mreža ima za cilj da pruži platformu za saradnju civilnog sektora iz oblasti zaštite životne sredine na regionalnom nivou i time doprinese životnoj sredini i održivom razvoju u regionu

ALHem kao članica K27

Koalicija 27 je neformalna mreža organizacija civilnog društva čiji je cilj da prate i doprinose procesu usklađivanja i primene politika i propisa Republike Srbije sa pravnim tekovinama Evropske Unije u oblasti životne sredine i klimatskih promena (Poglavlje 27 u pregovorima o pristupanju EU).

Koalicija 27 zagovara i podstiče učešće javnosti u procesu pristupnih pregovora Republike Srbije sa Evropskom Unijom i predlaže rešenja koja će doprineti zaštiti i unapređenju životne sredine i kvalitetu života građana.

ALHem je članica Koalicije 27 koja se bavi upravljanjem hemikalijama i prati usklađivanje nacionalnih propisa tokom procesa pridruživanja Republike Srbije EU.

Tokom 2022. godine, ALHem je, između ostalog, učestvovao u pisanju, objavi i promociji Izveštaja iz senke K27 pod nazivom *Korak napred, nazad dva* koji pruža pregled dostignuća Republike Srbije u oblastima Poglavlja 27, zaštite životne sredine i klimatskih promena i daju preporuke kako unaprediti postojeće procese. Izveštaj se stavlja na uvid javnosti i šalje relevantnim nacionalnim i evropskim institucijama, a ALHem potpisuje poglavlje Izveštaja "Upravljanje hemikalijama". *Izveštaja iz senke za Poglavlje 27:*

U cilju osnaživanja internih i organizacionih kapaciteta Koalicije 27, predstavnica ALHema je u novembru 2022. godine učestvovala u dvodnevnom seminaru strateškog planiranja, koji je, sa akcentom na analizu konteksta, delovanja i prepoznavanja strateških prioriteta održan u Vršcu (4-5. Novembar 2022).

7. Nastavak saradnje na međunarodnom, EU i regionalnom nivou i podizanje kapaciteta ALHem-a

Na EEB sastanku radne grupe za hemikalije u Briselu od 29-30.11.2022. učestvovala je Valentina Mart.

8. Donatori u 2022. godini

Projekat „SAICM Beyond 2020: Building NGOs capacity on preventive chemicals policies in Europe and beyond“ tokom 2023. godine finansijski je podržalo Savezno ministarstvo za životnu sredinu, očuvanje prirode, nuklearnu bezbednost i zaštitu potrošača Nemačke i organizacija HejSupport.

Ovom prilikom se zahvaljujemo donatorima na ukazanom poverenju i poverenoj finansijskoj podršci.

NAŠ TIM:

*Predsednica udruženja ALHem: **Vesna Popović***

*Programska koordinatorica: **Jasminka Ranđelović***

*Finansijska administratorica: **Lazarija Šojić***

*Konsultantkinja za bezbednost hemikalija: **Valentina Mart***

*Konsultantkinja za hemikalije i komunikacije : **Jelena Milić***

